

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1809

[Total No. of Pages : 4

[6546]-11

M.A. J.M.C.

JMC-101 : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) Choose any one topic from A and select any one medium from B and write as per instructions. **[10]**

- A) i) Jarange Patil and Maratha reservation
ii) Ayodhya Ram Mandir inauguration
iii) Same Sex marriage and supreme court order
- B) i) Print medium - write an article in 250 -300 words
ii) Aural medium - write a feature for radio in 5 minutes (700 words)
iii) Video medium - write a script of 500 words to describe chosen topic for visual medium.

OR

b) Give instances where speaking is better than writing in media. How can media experts make the most of both methods to improve their storytelling? **[10]**

OR

c) Explain the importance of orthography in written communication. How does correct spelling and writing enhance clarity and understanding in various forms of media and written content? **[10]**

P.T.O.

Q2) a) Analyze the impact of regional accents and dialects in media communication. How can journalists and communicators ensure that their language skills are inclusive and easily understood by a diverse audience? **[10]**

OR

b) Describe the key elements of effective interview skills for journalists and communicators. Discuss the importance of preparation, active listening, and asking probing questions in conducting successful interviews. **[10]**

Q3) a) Analyze the role of body language and non-verbal cues in public speaking. How can a speaker use body language to enhance the message's impact, and what are the potential pitfalls to avoid? Provide real-world examples to illustrate your points. **[10]**

OR

b) In context of Journalism and Mass Communication, explain the dos and don'ts of email etiquette. How can adhering to proper email etiquette enhance communication? **[10]**

Q4) Write short notes any four : **[20]**

- a) Language origins
- b) Writing for different platforms
- c) Leadership in group communication
- d) Types of mediated communication
- e) Tactile communication
- f) Body language

Total No. of Questions : 4]

PE-1809

[6546]-11

M.A. J.M.C.

JMC-101 : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) भाग 'अ' मधून कोणताही एक विषय निवडा आणि 'ब' मधून कोणतेही एक माध्यम निवडा आणि सूचनांनुसार लिहा. [10]

- अ) i) जरांगे पाटील आणि मराठा आरक्षण
ii) अयोध्या राम मंदिर उद्घाटन
iii) समलिंगी विवाह आणि सर्वोच्च न्यायालय
ब) i) मुद्रित माध्यम – 250-300 शब्दांमध्ये लेख लिहा.
ii) श्राव्य माध्यम – नभोवाणी साठी 5 मिनिटांची संहिता लिहा.
iii) दृक्श्राव्य माध्यम – निवडलेल्या विषयाचे वर्णन करणारी संहिता लिहा.

किंवा

ब) बोलण्यापेक्षा लिखित स्वरूपाचे संज्ञापन अधिक योग्य आहे याचे दाखले द्या. माध्यमकर्मी दोन्ही पद्धतींचा वापर करून आपले वार्ताकन कसे सुयोग्य करू शकतात? [10]

किंवा

क) शुद्धलेखनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. शुद्धलेखनामुळे संदेशाचा आशय समजण्यास आणि सुस्पष्टता साधण्यास कसे उपयुक्त ठरते, चर्चा करा. [10]

प्रश्न 2) अ) माध्यम संप्रेषणामध्ये प्रादेशिक उच्चार आणि बोलींच्या प्रभावाचे विश्लेषण करा. माध्यमकर्मी त्यांची भाषा कौशल्ये सर्वसमावेशक आणि भिन्न प्रेक्षकांना सहज समजतील याची खात्री कशी करू शकतात? [10]

किंवा

ब) पत्रकार आणि संवादकांसाठी प्रभावी मुलाखत कौशल्याच्या मुख्य घटकांचे वर्णन करा. यशस्वी मुलाखतीसाठी पूर्वतयारी, लक्षपूर्वक ऐकणे आणि सखोल माहिती मिळेल असे प्रश्न विचारणे, हे तंत्र कसे उपयुक्त ठरू शकते? [10]

प्रश्न 3) अ) भाषणात देहबोली आणि अ-मौखिक संकेतांच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा. प्रभावी भाषणासाठी वक्ता देहबोलीचा वापर कसा करू शकतो आणि संभाव्य तोटे कोणते टाळता येतील? उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) पत्रकारिता आणि जनसंवाद संदर्भात ईमेल लिहिताना काय नियम पाळले पाहिजे. या नियमांचे पालन केल्यामुळे संवाद प्रभावी कसा होऊ शकतो? [10]

प्रश्न 4) टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- अ) भाषेची उत्पत्ती
- ब) भिन्न माध्यमांसाठी लेखन
- क) गट संवादात नेतृत्व
- ड) मध्यस्थी संवादाचे प्रकार
- इ) स्पर्शसंवाद
- फ) देहबोली

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1810

[Total No. of Pages : 4

[6546]-12

M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

**JMC102 : Journalism : Principles, Process and Practice
(2019 Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Trace the contribution of journalism during the freedom movement of India. **[15]**

OR

b) Which challenges were faced by Indian journalism during the national emergency? **[15]**

Q2) a) Elucidate the required qualities and skills for the journalistic work. **[10]**

OR

b) 'News is sacred and comments are free.' Explain this statement. **[10]**

Q3) a) Differentiate between news and views with your opinion. **[10]**

OR

b) Write a news in about 300 words on any event or incident, where you was present. **[10]**

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any three)

[15]

- a) Editorial
- b) Radio Newsroom
- c) Media consumers
- d) Objectivity
- e) Breaking News
- f) Intellectual Property Right

Total No. of Questions : 4]

PE-1810

[6546]-12

M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC102 : Journalism : Principles, Process and Practice

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) भारताच्या स्वातंत्र्य चळवळीत पत्रकारितेच्या योगदानाचा मागोवा घ्या. [15]

किंवा

ब) राष्ट्रीय आणीबाणीच्या काळात भारतीय पत्रकारितेने कोणत्या आव्हानांचा सामना केला ? [15]

प्रश्न 2) अ) पत्रकारितेसाठी आवश्यक गुण आणि वैशिष्ट्ये विशद करा. [10]

किंवा

ब) 'बातमी पवित्र आहे, भाष्ये मुक्त आहेत'. हे विधान स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 3) अ) तुमच्या मतासह बातमी आणि विचार यांतील फरक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) तुम्ही उपस्थित असलेल्या कार्यक्रम किंवा घटनेवर सुमारे 300 शब्दांत एक बातमी लिहा. [10]

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) संपादकीय (अग्रलेख)
- ब) नभोवाणी वार्ताकक्ष
- क) माध्यमाचे ग्राहक
- ड) वस्तुनिष्ठता
- इ) ब्रेकिंग न्यूज
- फ) बौद्धिक संपदा अधिकार

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1811

[Total No. of Pages : 4

[6546]-13

M.A. JMC

JMC 103 : UNDERSTANDING SOCIETY (I)

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) Trace the success story of Chandrayaan-3 Mission. [15]

OR

b) Write an article in about 400 words on Aditya-L1 Mission. [15]

Q2) a) What is the caste census? Why do some political parties in India are demanding the caste census? [10]

OR

b) Trace the conflict between Maratha and OBC over the reservation issue in Maharashtra. [10]

Q3) a) State in brief, the Six Schools (Darshanas) of Indian Philosophy. [10]

OR

b) Explain in brief 'The Hindavi Swarajya of Chhatrapati Shivaji Maharaj. [10]

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any Three)

[15]

- a) Southwest Monsoon
- b) Charvak
- c) Secularism
- d) M.S. Swaminathan
- e) Preamble of Indian Constitution
- f) Biodiversity

Total No. of Questions : 4]

PE-1811

[6546]-13

M.A. JMC

JMC 103 : UNDERSTANDING SOCIETY (I)

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) चांद्रयान-3 मोहिमेच्या यशकथेचा मागोवा घ्या.

[15]

किंवा

ब) आदित्य एल-1 मोहिमेवर सुमारे 400 शब्दांत एक लेख लिहा.

[15]

प्रश्न 2) अ) जातनिहाय जनगणना म्हणजे काय? भारतातील काही राजकीय पक्ष जातनिहाय जनगणनेची मागणी का करत आहेत?

[10]

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील आरक्षण प्रश्नावर मराठा आणि ओबीसी यांच्यातील संघर्षाचा मागोवा घ्या.[10]

प्रश्न 3) अ) भारतीय तत्त्वज्ञानातील सहा दर्शनाची थोडक्यात माहिती सांगा.

[10]

किंवा

ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे हिंदवी स्वराज्य थोडक्यात स्पष्ट करा.

[10]

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) नैर्ऋत्य मान्सून
- ब) चार्वाक
- क) धर्मनिरपेक्षता
- ड) एम. एस. स्वामीनाथन
- इ) भारतीय राज्यघटनेचा सरनामा
- फ) जैवविविधता

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3082

[Total No. of Pages : 4

[6546]-14

MAJMC

**JMC201 : Print Journalism
(2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in around 750 to 800 words.

[15]

- a) Explain the workings of News Room of print media.

OR

- b) What are news values? Explain at least five news values with examples.

Q2) Answer in around 500 to 600 words.

[10]

- a) What are the essential qualities of an editor? Explain with examples.

OR

- b) How news features are different than the news stories? Give examples.

Q3) Answer in around 500 to 600 words.

[10]

- a) Explain the process of content planning for Sunday supplement of a newspaper.

OR

- b) Write an editorial on any important social issue.

P.T.O.

Q4) Write short notes on any THREE.

[15]

- a) Op-Eds
- b) Writing photo captions
- c) Right to Information
- d) Importance of deadline
- e) News Agencies
- f) The Chief Reporter

Total No. of Questions : 4]

PE-3082

[6546]-14

MAJMC

JMC201 : Print Journalism
(2019 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढील प्रश्नाचे उत्तर 750 ते 800 शब्दांमध्ये लिहा. [15]

अ) मुद्रित माध्यमातील वृत्तदालनाचे काम कसे चालते, हे तपशीलवार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वृत्तमूल्ये म्हणजे काय? कोणतीही पाच वृत्तमूल्ये उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पुढील प्रश्नाची उत्तरे 500 ते 600 शब्दांमध्ये लिहा. [10]

अ) चांगल्या संपादकाला आवश्यक गुणसंपदा कोणती? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वृत्ताधारित लेख (फीचर) बातमीपेक्षा वेगळे कसे असतात? उदाहरणे द्या.

प्रश्न 3) पुढील प्रश्नाची उत्तरे 500 ते 600 शब्दांमध्ये लिहा. [10]

अ) एखाद्या वृत्तपत्राच्या रविवारच्या पुरवणीसाठी आशय नियोजनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

किंवा

ब) कोणत्याही एका महत्त्वाच्या सामाजिक समस्येवर अग्रलेख लिहा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा.

[15]

- अ) ऑप-एड
- ब) छायाचित्राखालील ओळींचे लेखन
- क) माहितीचा अधिकार
- ड) कालमर्यादेचे महत्त्व
- इ) वृत्तसंस्था
- फ) मुख्य बातमीदार

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3083

[Total No. of Pages : 2

[6546]-15

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC 202 : AUDIO & VIDEO JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Write about the process of making a podcast content and its use. **[15]**

OR

b) Write your opinion on 'Television Rating or the value of news'. **[15]**

Q2) a) Write about the impact of Television news on society with examples. **[10]**

OR

b) Write about the various departments of Television News Channel and its functioning. **[10]**

Q3) a) Write about the importance of community radio. **[10]**

OR

b) Write about the challenges of the media industry in the age of internet. **[10]**

Q4) Write Short Notes. (any 3) **[15]**

- a) Piece to Camera (P to C)
- b) Web-portals
- c) All India Radio (AIR)
- d) Interviews
- e) News based programs

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3083

[6546]-15

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC 202 : AUDIO & VIDEO JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्र.1) अ) पॉडकास्ट निर्मितीची प्रक्रिया आणि त्याचे उपयोग यावर सविस्तर लिहा. [15]**
किंवा
ब) 'टीव्ही रेटिंग की बातमीचे मूल्य' यावर तुमचे मत मांडा. [15]
- प्र.2) अ) वृत्तवाहिन्यांचा समाजावरील परिणाम उदाहरणासहित स्पष्ट करा. [10]**
किंवा
ब) वृत्तवाहिन्यांमधील विविध विभागांचे कामकाज यावर सविस्तर लिहा. [10]
- प्र.3) अ) 'कम्युनिटी रेडिओचे महत्त्व' या विषयावर सविस्तर लिहा. [10]**
किंवा
ब) इंटरनेटच्या काळातील प्रसारमाध्यमांसमोरील आव्हाने यावर सविस्तर चर्चा करा. [10]
- प्र.4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]**
अ) पीस टू कॅमेरा (पी टू सी)
ब) वेबपोर्टल्स
क) ऑल इंडिया रेडिओ (ए आई आर)
ड) मुलाखती
इ) बातमीवर आधारित कार्यक्रम

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-3084

[Total No. of Pages : 4

[6546]-16

M.A. J.M.C.

**JMC203 : Digital Journalism
(2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one from the following questions.

[15]

- a) Write in detail about the forms and techniques for writing and presenting the digital content.
- b) Explain in detail about the importance and use of the content management system for a digital news portal. Justify your views with proper examples.

Q2) Answer any two from the following questions.

[20]

- a) Explain in detail about the current trends related with the digital content consumption in India.
- b) Explain the use of various business models for digital platforms.
- c) Write in detail about the proliferation of data journalism in India.
- d) Review the use of social media platforms by the digital news media outlets.

P.T.O.

Q3) Write any three short notes from the following.

[15]

- a) Importance of interactivity
- b) My favourite podcast
- c) Best practice for mobile journalism
- d) Issues related with fake news
- e) Social media and elections

Total No. of Questions : 3]

PE-3084

[6546]-16

M.A. J.M.C.

JMC203 : Digital Journalism
(2019 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [15]

- अ) डिजिटल आशयाचे लेखन व सादरीकरणासाठीच्या प्रकार आणि तंत्राविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
- ब) डिजिटल न्यूज पोर्टलसाठी कंटेंट मॅनेजमेंट सिस्टिमचे असणारे महत्त्व आणि त्याचा होणारा वापर स्पष्ट करा. समर्पक उदाहरणांच्या मदतीने तुमच्या मतांचे समर्थन करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) भारतामधील डिजिटल आशयाच्या वापराचे सद्यस्थितीतील प्रवाह विस्ताराने स्पष्ट करा.
- ब) डिजिटल प्लॅटफॉर्मसाठीच्या नानाविध व्यावसायिक प्रारुपांचा होणारा वापर स्पष्ट करा.
- क) भारतामधील विदाधारित पत्रकारितेच्या (डेटा जर्नलिझम) विस्ताराबाबत सविस्तर माहिती लिहा.
- ड) डिजिटल वृत्तमाध्यमांकडून समाजमाध्यमांच्या होणाऱ्या वापराचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[15]

- अ) आंतरसंवादीपणाचे महत्त्व
- ब) माझा आवडता पॉडकास्ट
- क) मोबाईल जर्नलिझमची आदर्श कार्यपद्धती
- ड) बनावट बातम्यांशी संबंधित समस्या
- इ) सोशल मीडिया आणि निवडणुका

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3085

[Total No. of Pages : 4

[6546]-17

M.A. (J.M.C.)

JMC 204 : RESEARCH METHODOLOGY

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Define social research. Explain the stages of social research. **[10]**

OR

b) Explain the difference between qualitative and quantitative research. **[10]**

Q2) a) What is participatory Action Research? Explain the stages of Participatory Action Research. **[10]**

OR

b) Explain the Ethics of Social Research and why should they be followed? **[10]**

Q3) a) What is plagiarism, and why is it considered unethical in academic and professional settings? **[10]**

OR

b) Explain the process of data collection and analysis in survey research. **[10]**

P.T.O.

Q4) Write short notes any four :

[20]

- a) Operational definitions
- b) Hypothesis
- c) Variables
- d) Ethnography
- e) Research Design
- f) Secondary Source

Total No. of Questions : 4]

PE-3085

[6546]-17

M.A. (J.M.C.)

JMC 204 : RESEARCH METHODOLOGY

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) सामाजिक संशोधनाची व्याख्या द्या. सामाजिक संशोधनाचे टप्पे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनातील फरक स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) अ) सहभागी कृती संशोधन म्हणजे काय? सहभागी कृती संशोधनाचे टप्पे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) सामाजिक संशोधनाचे नीतिशास्त्र स्पष्ट करा आणि ते का पाळले पाहिजे ते स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 3) अ) वाडमय चौर्य म्हणजे काय आणि ते शैक्षणिक आणि व्यावसायिक क्षेत्रामध्ये अनैतिक का मानले जाते? [10]

किंवा

ब) सर्वेक्षण संशोधनातील माहिती संकलन आणि विश्लेषणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) :

[20]

अ) कार्यकारी व्याख्या

ब) गृहितक

क) चल

ड) मानववंश विज्ञान

इ) संशोधन आराखडा

फ) दुय्यम स्रोत

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1812

[Total No. of Pages : 4

[6546]-18

M.A. (JMC)

JMC-301 : UNDERSTANDING SOCITY - II
(2019 Pattern) (Semester - I & II) (Elective)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Comment on the 'INDIA' (Indian National Developmental Inclusive Alliance) formed by the opposition parties. **[15]**

OR

b) Critically examine India's role in the Israel-Hamas conflict. **[15]**

Q2) a) Explain the process of amending the Constitution of India under Article 368. **[10]**

OR

b) Examine the G-20 Summit declaration in view of the 'Strong, Sustainable, Balanced and Inclusive Growth'. **[10]**

Q3) a) Is India becoming the world's fastest economy? Express your opinion. **[10]**

OR

b) Explain the different models of development. **[10]**

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any Three) :

[15]

- a) All India Marathi Literature Meet
- b) Bishan Singh Bedi
- c) Baipan Bhari Deva
- d) Carnatic Music
- e) Avinash Sable
- f) Maratha Reservation

Total No. of Questions : 4]

PE-1812

[6546]-18

M.A. (JMC)

JMC-301 : UNDERSTANDING SOCITY - II

(2019 Pattern) (Semester - I & II) (Elective)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) विरोधी पक्षांनी स्थापन केलेल्या 'इंडिया' (इंडियन नॅशनल डेव्हलपमेंटल इन्वेल्युझिव्ह अलायन्स) यावर भाष्य करा. [15]

किंवा

ब) इस्त्रायल-हमास संघर्षात भारताच्या भूमिकेचे चिकित्सक परीक्षण करा. [15]

प्रश्न 2) अ) कलम 368 खाली भारतीय राज्यघटना दुरुस्तीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) 'मजबूत, शाश्वत, समतोल आणि सर्वसमावेशक विकास' या दृष्टीने जी-20 घोषणापत्राचे परीक्षण करा. [10]

प्रश्न 3) अ) भारत जगाची सर्वात वेगवान अर्थव्यवस्था बनत आहे काय? तुमचे मत व्यक्त करा. [10]

किंवा

ब) विकासाची वेगवेगळी प्रतिमाने स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन
- ब) बिशन सिंग बेदी
- क) बाईपण भारी देवा
- ड) कर्नाटकी संगीत
- इ) अविनाश साबळे
- फ) मराठा आरक्षण

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-1813

[Total No. of Pages : 2

[6546]-19

M.A. J.M.C.

**JMC-302 : JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION :
THEORIES AND PRACTICE
(2019 Pattern) (Semester - III)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Explain the need of Digital Media Literacy. [15]

OR

Write various types of communication with examples.

Q2) Explain the Shannon and Weaver's model of communication. [15]

OR

Media is a 'culture industry'.

Q3) Write Short Notes (Any 4) : [20]

- a) Media and Democracy
- b) Propaganda
- c) Culture and Communication
- d) Journalism for Peace
- e) Media Audience
- f) Media effects on children

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE-1813

[6546]-19

M.A. J.M.C.

**JMC-302 : JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION :
THEORIES AND PRACTICE**

(2019 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

- प्रश्न 1) डिजिटल माध्यम साक्षरतेचे महत्त्व अधोरेखित करा. [15]
किंवा
संज्ञापनाचे विविध प्रकार उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) शॅनन आणि वीवर चे संज्ञापन मॉडेल / आकृती स्पष्ट करा. [15]
किंवा
प्रसार माध्यमे ही एक 'सांस्कृतिक उत्पादन व्यवस्था' आहे हे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]
अ) प्रसार माध्यमे आणि लोकशाही
ब) प्रचार
क) संस्कृती आणि संज्ञापन
ड) शांततेसाठी पत्रकारिता
इ) प्रसार माध्यमे आणि प्रेक्षक
फ) माध्यमांचे लहान मुलांवरील परिणाम

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3086

[Total No. of Pages : 2

[6546]-20

M.A. (JMC)

**JMC-COM 1 : ADVERTISING
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Answer in brief (Any one)

[10]

- a) Plan a public awareness campaign on the subject "Quit Smoking" OR "Seat Belt Safety".
- b) How has digital media affected the strategies of traditional means of advertising?

Q2) Short Notes (Any 3) :

[15]

- a) Advantages and Disadvantages of Print Advertising
- b) Competitor Analysis
- c) Advertising Appeals
- d) Media Mix
- e) Product Placement Ads

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3086

[6546]-20

M.A. (JMC)

JMC-COM 1 : ADVERTISING

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) थोडक्यात उत्तर द्या (कोणताही एक) : [10]

- अ) “धूम्रपान सोडा” किंवा “सीट बेल्ट सुरक्षा” या विषयावर जनजागृती मोहिमेची योजना करा.
ब) डिजिटल मीडियाचा जाहिरातींच्या पारंपरिक माध्यमांच्या धोरणांवर कसा परिणाम झाला आहे?

प्रश्न 2) टीपा लिहा (कोणतेही तीन) : [15]

- अ) मुद्रित जाहिरातींचे फायदे आणि तोटे
ब) प्रतिस्पर्धी विश्लेषण
क) जाहिरात अपील
ड) मीडिया मिक्स
इ) उत्पादन प्लेसमेंट जाहिराती

ॐॐॐॐ

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3087

[Total No. of Page : 1

[6546]-21

M.A. JMC

JMC COM 2 : DEVELOPMENT COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Explain the importance of public participation in the process of development.

[10]

‘विकास प्रक्रियेतील लोकसहभाग’ या विषयावर सविस्तर चर्चा करा.

OR/किंवा

Write about the role of rural development in India.

भारतातील ग्रामीण विकास या विषयावर सोदाहरण चर्चा करा.

Q2) Write short Notes (Any-3)

[15]

टिपा लिहा. (कोणतेही - 3)

- a) Development and technology
विकास आणि तंत्रज्ञान
- b) ICT for development
विकासासाठी ‘आयसीटी’
- c) UNDP
यू.एन.डी.पी.
- d) Characteristics of Development
विकासाची वैशिष्ट्ये.
- e) Nehruvian models of Development
नेहरूंचे विकास विषयक विचार.

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3088

[Total No. of Pages : 2

[6546]-22

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC COM 3 : GENDER AND MEDIA

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Comment about the latest trends of television serials in context of 'women representations'. **[10]**

OR

Explain the changing portrayal of 'women protagonist' films in India.

Q2) Write short notes (any 3). **[15]**

- a) Equality
- b) Films based on women issues
- c) Politics and Women
- d) Need of Women Health Awareness
- e) Issues of Dalit/Tribal women

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3088

[6546]-22

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC COM 3 : GENDER AND MEDIA

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) दूरचित्रवाणीवरून प्रसारित होणाऱ्या मालिकांमधील 'स्त्री-प्रतिनिधित्व' या संदर्भाने सविस्तर विवेचन करा.

[10]

किंवा

भारतीय सिनेमामधील बदलत्या 'स्त्री-प्रधान' भूमिकांच्या सादरीकरणाबद्दल चर्चा करा.

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) समानता
- ब) स्त्रियांच्या प्रश्नांवर आधारित चित्रपट
- क) महिला आणि राजकारण
- ड) स्त्री-आरोग्य जनजागृतीची गरज
- इ) दलित/आदिवासी स्त्रियांचे प्रश्न

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3089

[Total No. of Pages : 2

[6546]-23

Second Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

JMC COM4 : Magazine Production

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) “Newspaper supplements have posed a serious challenge before the Magazines”. Critically examine this statement. **[10]**

OR

b) How are the magazines different from the newspapers? Discuss with suitable examples. **[10]**

Q2) Write any three short notes : **[15]**

- a) Cover Story
- b) Magazine for Women
- c) Diwali Special Issues
- d) Planning of the Issue
- e) Editorial Department of Magazine
- f) Sadhana

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3089

[6546]-23

Second Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

JMC COM4 : Magazine Production

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) “वर्तमानपत्रांच्या पुरवण्यांनी नियतकालिकांसमोर गंभीर आव्हान उभे केले आहे.” या विधानाचे सटीक परीक्षण करा. [10]

किंवा

ब) वर्तमानपत्रांपेक्षा नियतकालिके वेगळी कशी आहेत? सुयोग्य उदाहरणांसह चर्चा करा. [10]

प्र.2) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) मुखपृष्ठ कथा
- ब) महिलांसाठी नियतकालिक
- क) दिवाळी विशेषांक
- ड) अंकाचे नियोजन
- इ) नियतकालिकाचा संपादक विभाग
- फ) साधना

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3090

[Total No. of Pages : 2

[6546]-24

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC COM 5 : MASS COMMUNICATION PEDAGOGY

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are the salient features of NEP? What opportunities are created with the freedom to elect subjects as per one's interests? **[10]**

OR

Q2) What challenges are faced by a media educator teaching in Marathi or other Indian Languages? What ways will you suggest to overcome the challenges? **[10]**

Q3) Write short notes on any three of the following : **[15]**

- a) SWAYAM courses
- b) Role play as a teaching method
- c) Importance of research in media education
- d) Online resources for media teaching
- e) First stage in Bloom's Taxonomy
- f) Assessment through Multiple Choice Questions.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3090

[6546]-24

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC COM 5 : MASS COMMUNICATION PEDAGOGY

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची प्रमुख वैशिष्ट्ये काय? स्वतःच्या कलानुसार विषय निवडण्याच्या स्वातंत्र्यामुळे कोणत्या संधी निर्माण होतात? [10]

किंवा

प्र.2) मराठी अथवा अन्य भारतीय भाषेत माध्यम अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसमोर कोणती आव्हाने असतात? त्या आव्हानांवर मात करण्यासाठी तुम्ही कोणते मार्ग सुचवाल? [10]

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) स्वयम अभ्यासक्रम
- ब) अध्यापनाची रोल प्ले पद्धती
- क) माध्यम शिक्षणात संशोधनाचे महत्त्व
- ड) माध्यम अध्यापनात ऑनलाइन संसाधनांचा उपयोग
- इ) ब्लूमच्या टॅक्सॉनॉमीमधील पहिला टप्पा
- फ) बहुपर्यायी प्रश्नांद्वारे मूल्यमापन

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3091

[Total No. of Pages : 2

[6546]-25

M.A. JMC

JMC COM 6 : PUBLIC RELATIONS

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain the nature of 'Publics of PR' and the importance of communication audit with suitable examples? **[10]**

OR

- b) Explain the role of PR with reference to political parties and their campaigns in India. **[10]**

Q2) Short Notes (Any-3) **[15]**

- a) In-House PR Department
- b) External PR Tools
- c) Importance of Media Publicity
- d) Digital PR
- e) Propaganda

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3091

[6546]-25
M.A. JMC
JMC COM 6 : PUBLIC RELATIONS
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) अ) 'पब्लिक ऑफ पीआर' चे स्वरूप आणि कम्युनिकेशन ऑडिटचे महत्त्व योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) भारतातील राजकीय पक्ष आणि त्यांच्या प्रचाराच्या संदर्भात जनसंपर्काची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणतेही - 3) [15]

- अ) गृहांतर्गत जनसंपर्क विभाग
ब) बाह्य जनसंपर्क साधने
क) माध्यम प्रसिद्धीचे महत्त्व
ड) डिजिटल जनसंपर्क
इ) प्रचार

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3092

[Total No. of Pages : 2

[6546]-26

M.A. (JMC)

**JMC COM 7 : Radio Broadcasting
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) What do you understand by Public Service Broadcasting? Briefly evaluate the role of AIR as Public Service Broadcaster. **[10]**

OR

- b) 'Writing skill for radio is different' - why this is different from writing for newspaper and TV? Justify your points with examples.

Q2) Write short notes (Any Three) :

[15]

- a) Rural Programme
- b) Prasar Bharati
- c) Radio Jockey
- d) Radio serial
- e) BBC

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3092

[6546]-26

M.A. (JMC)

JMC COM 7 : Radio Broadcasting
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) सार्वजनिक सेवा प्रसारणाद्वारे तुम्हाला काय समजते? सार्वजनिक सेवा प्रसारक म्हणून आकाशवाणीच्या भूमिकेचे थोडक्यात मूल्यमापन करा. [10]

किंवा

- ब) 'रेडिओसाठी लेखन कौशल्य वेगळे आहे' - हे वर्तमानपत्र आणि टीव्हीवरील लेखनापेक्षा वेगळे का आहे? उदाहरणांसह तुमचे मुद्दे योग्य ठरवा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) ग्रामीण कार्यक्रम
ब) प्रसार भारती
क) रेडिओ जॉकी
ड) रेडिओ मालिक
इ) बीबीसी

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3093

[Total No. of Pages : 2

[6546]-27

M.A. (JMC)

**JMC JR 1 : Agricultural and Rural Journalism
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) Discuss about Government system of helping Farmers of Loans, Subsidy, Small Scale banks, etc. with the example. **[10]**

OR

b) India being a farming-driven country, so what are your thoughts on news coverage in the field of Agriculture Journalism? **[10]**

Q2) Write short notes (Any Three) : **[15]**

- a) The cooperative movement in Maharashtra
- b) Roles and responsibilities of a rural reporter
- c) Green Revolution
- d) Commercial Farming
- e) Use of Technology in Agriculture

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3093

[6546]-27

M.A. (JMC)

JMC JR 1 : Agricultural and Rural Journalism

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) शेतकऱ्यांना कर्ज, सबसिडी, स्मॉल स्केल बँका इत्यादी मदत करणाऱ्या सरकारी यंत्रणेबद्दल उदाहरणासह चर्चा करा. [10]

किंवा

ब) भारत हा शेतीवर चालणारा देश आहे, त्यामुळे कृषी पत्रकारितेच्या क्षेत्रातील बातम्यांबद्दल तुमचे काय मत आहे? [10]

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) महाराष्ट्रातील सहकार चळवळ
ब) ग्रामीण वार्ताहराच्या भूमिका आणि जबाबदाऱ्या
क) हरित क्रांती
ड) व्यावसायिक शेती
इ) कृषी क्षेत्रात तंत्रज्ञानाचा वापर

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3094

[Total No. of Pages : 2

[6546]-28

M.A. (JMC)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC-MC 1 : Audio Visual Production

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Write the role and responsibilities of a director / executive producer. **[10]**

OR

What is a composition? Explain its technical aspects.

Q2) Write Short Notes (ANY-3) : **[15]**

- a) Camera Angles
- b) Video Editing
- c) Multi-camera Setup
- d) Art Direction
- e) Storyboarding

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3094

[6546]-28

M.A. (JMC)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC-MC 1 : Audio Visual Production

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) दिग्दर्शक / प्रोड्यूसर यांची भूमिका आणि कर्तव्ये याबद्दल सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

कम्पोजिशन / रचना म्हणजे काय? त्याच्या तांत्रिक बाजू स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा (कोणतेही तीन) : [15]

- अ) कॅमेरा कोन
ब) व्हिडिओ संकलन
क) मल्टी-कॅमेरा सेटअप
ड) कला-दिग्दर्शन
इ) स्टोरी-बोर्डिंग

ॐॐॐॐ

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3095

[Total No. of Pages : 2

[6546]-29

M.A. (JMC)

JMC JR 2 : BUSINESS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is Sensex and Nifty-50. **[10]**

OR

- b) List importance of various acts related to prevent corruption and black money. **[10]**

Q2) Write short notes on ANY THREE of the following. **[15]**

- a) Start up initiative in India
- b) Capitalism verses Socialism
- c) The Amul model of cooperative development
- d) Qualities necessary for a Business Reporter
- e) News Media Business in India

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3095

[6546]-29
M.A. (JMC)
JMC JR 2 : BUSINESS JOURNALISM
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) अ) सेन्सेक्स आणि निफ्टी-50 म्हणजे काय? [10]

किंवा

ब) भ्रष्टाचार व काळा पैसा रोखण्यासाठी केलेले कायदे कोणते व त्यांचे महत्त्व काय हे सांगा. [10]

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा. [15]

- अ) भारतातील 'स्टार्टअप' उपक्रम.
ब) भांडवलशाही X समाजवाद.
क) सहकारातून विकासाचे 'अमूल मॉडेल'.
ड) 'व्यवसाय पत्रकारिता' करणाऱ्या पत्रकारामध्ये आवश्यक गुण.
इ) भारतातील वृत्तमाध्यम व्यवसाय.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3096

[Total No. of Pages : 2

[6546]-30

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC MC2 : Book Editing

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Discuss the relationship between books, culture and society. Highlight their interconnectedness in the realm of book publishing. **[10]**

OR

b) Describe the nature and functions of the editorial department in a publishing firm. **[10]**

Q2) a) Discuss the procedures and tools employed for checking plagiarism and verifying the authenticity of content in the book editing. **[10]**

OR

a) Analyse the impact of changing tastes of the readers on the book publishing industry. Highlight emerging trends and new markets. **[10]**

Q3) Write Short notes on any one. **[5]**

- a) Copyrights
- b) NBT (National Book Trust)
- c) Ethics in Publication

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3096

[6546]-30

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC MC2 : Book Editing

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) पुस्तके, संस्कृती आणि समाज यांच्यातील संबंधांवर चर्चा करा. पुस्तक प्रकाशनाच्या क्षेत्रातील त्यांचे परस्परसंबंध स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) प्रकाशन संस्थेतील संपादकीय विभागाचे स्वरूप आणि कार्ये यांचे वर्णन करा. [10]

प्र.2) अ) वाङ्मय चौर्य आणि आशयाची सत्यता पडताळून पाहण्यासाठी कोणत्या साधनांचा व कार्यपद्धतींचा वापर केला जातो, स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) वाचकांच्या बदलत्या अभिरूचीचा प्रभाव पुस्तक प्रकाशन उद्योगावर कसा पडतो आहे? पुस्तक प्रकाशन क्षेत्रातील नव-नवीन प्रवाह आणि नवीन बाजारपेठ, या मुद्द्यांचा समावेश करा. [10]

प्र.3) कोणतीही एक टीपा लिहा. [5]

- अ) स्वामित्वाधिकार
ब) राष्ट्रीय पुस्तक न्यास
क) प्रकाशनातील नैतिकता

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3097

[Total No. of Pages : 2

[6546]-31

M.A. (JMC)

JMC JR 3 : CRIME JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What are the safety tips of crime reporting? **[10]**

OR

b) Which qualities are required for crime reporter for crime reporting?

Q2) Write short notes (Any Three) : **[15]**

- a) FIR and Charge Sheet
- b) ATS
- c) Police Press Conference
- d) E-Crime

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3097

[6546]-31
M.A. (JMC)
JMC JR 3 : CRIME JOURNALISM
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) अ) गुन्हाच्या अहवालाच्या सुरक्षितता टिप्स काय आहेत? [10]

किंवा

ब) क्राईम रिपोर्टिंगसाठी क्राईम रिपोर्टरसाठी कोणते गुण आवश्यक आहेत?

प्रश्न 2) कोणत्याही तीन टिपा लिहा. [15]

- अ) एफआयआर आणि आरोपपत्र
ब) ए.टी.एस.
क) पोलीस पत्रकार परिषद
ड) ई-गुन्हा

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3098

[Total No. of Pages : 2

[6546]-32

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC MC 3 : TECHNICAL WRITING

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Answer in around 500 to 600 words.

Q1) a) What are the essential characteristics of a 'Technical Writer'? Explain with examples. **[10]**

OR

b) Ideate and provide an outline of an "User's Manual" for any electronic gadget of your choice. **[10]**

Q2) Write short notes on any Three. **[15]**

- a) Checklist for a review.
- b) Readability check.
- c) Cross references.
- d) Information organization patterns.
- e) Interviews for technical writing.
- f) Use of numbers in documents.

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3098

[6546]-32

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC MC 3 : TECHNICAL WRITING

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्र.1) पुढील प्रश्नाचे उत्तर 500 ते 600 शब्दांमध्ये लिहा.

अ) 'टेक्निकल रायटर' साठी आवश्यक गुणसंपदा कोणती? उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) तुमच्या आवडीच्या कोणत्याही एका इलेक्ट्रॉनिक उत्पादनासाठी 'युजर्स मॅन्युएल' च्या संकल्पनांचा विचार करा व त्यासाठीचे लेखन प्रारूप सादर करा. [10]

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा. [15]

- अ) परीक्षणासाठीची तपासणी सूची
- ब) वाचनीयतेची तपासणी
- क) क्रॉस रेफरन्सेस
- ड) माहितीच्या मांडणीची प्रारूपे
- इ) टेक्निकल रायटिंगसाठी मुलाखती
- फ) दस्तावेजात आकड्यांचा वापर

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3099

[Total No. of Pages : 2

[6546]-33

M.A. (JMC)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC-JR 4 : Culture Journalism

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the need of a specialized beat for culture.

[10]

OR

Write the characteristics of culture in Indian context.

Q2) Write short notes: (any three) :

[15]

- a) Folk Art
- b) Difference between culture and tradition
- c) Language and Culture
- d) Film critic
- e) Qualities of an ideal critic

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3099

[6546]-33

M.A. (JMC)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC-JR 4 : Culture Journalism

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) विशेष म्हणून 'सांस्कृतिक बीट' ची गरज, स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतीय संदर्भात संस्कृतीची वैशिष्ट्ये यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [15]

- अ) लोककला
ब) फरक: संस्कृती आणि परंपरा
क) भाषा आणि संस्कृती
ड) चित्रपट समीक्षक
इ) आदर्श टिकाकाराची गुणवैशिष्ट्ये

ॐॐॐॐ

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3100

[6546]-34

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

JMC MC 4 : Film Studies

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is mise en scene? Describe the essential components of mise-en-scene in detail with appropriate examples. **[10]**

OR

b) What are different camera angles and how does a director and cinematographer use the camera for effective storytelling? **[10]**

Q2) Short notes (Any 3) **[15]**

- a) Importance of Lighting in Cinema.
- b) Any two genre in film.
- c) Raja Harishchandra.
- d) OTT
- e) Japanese Cinema.

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3100

[6546]-34

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

JMC MC 4 : Film Studies

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) मिस-एन-सीन म्हणजे काय? मिस-एन-सीनच्या आवश्यक घटकांचे योग्य उदाहरणांसह तपशीलवार वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) वेगवेगळे कॅमेरा अँगल कोणते आहेत आणि दिग्दर्शक आणि सिनेमॅटोग्राफर प्रभावी कथनासाठी कॅमेरा कसा वापरतात? [10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) चित्रपटात प्रकाशयोजनेचे महत्त्व
ब) कोणतेही दोन फिल्म जॉनर
क) राजा हरिश्चंद्र
ड) ओटीटी
इ) जपानी सिनेमा

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3101

[Total No. of Pages : 2

[6546]-35

M.A. (JMC)

JMC JR 5 : DATA JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Compare the status of data journalism in India to that of from developed countries with respect to the scope and limitations. Provide proper examples to justify your views. **[10]**

OR

- b) Write in detail about your favourite data story. Explain why you loved it the most and how it justifies the characteristics of a good data story.

Q2) Write short notes (Any Three)

[15]

- a) Data Visualization Tools
- b) Qualities of a good data journalist
- c) Characteristics of a good data story
- d) Visual encoding for data stories

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3101

[6546]-35
M.A. (JMC)
JMC JR 5 : DATA JOURNALISM
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) अ) डेटा जर्नलिझमसाठीची संधी आणि मर्यादा विचारात घेत भारतातील या क्षेत्राच्या सद्यस्थितीची विकसित देशांमधील याच क्षेत्राच्या परिस्थितीशी तुलना करा. तुमच्या मतांच्या समर्थनार्थ सुयोग्य उदाहरणे लिहा. [10]

किंवा

ब) तुमच्या आवडत्या डेटा स्टोरीविषयी विस्ताराने लिहा. ही डेटा स्टोरी तुम्हाला का आवडली आणि ही स्टोरी चांगल्या डेटा स्टोरीच्या वैशिष्ट्यांना कशी न्याय देते, ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन). [15]

- अ) माहितीच्या दृश्यात्मक सादरीकरणासाठीची संसाधने
ब) चांगल्या डेटा जर्नलिस्टची गुणवैशिष्ट्ये
क) चांगल्या डेटा स्टोरीची गुणवैशिष्ट्ये
ड) दृश्यात्मक सादरीकरण प्रकारांचे डेटा स्टोरीसाठीचे अर्थ

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3102

[Total No. of Pages : 2

[6546]-36

S.Y.M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC MC 5 : Intercultural Communication

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the importance of Intercultural communication in India.

[10]

OR

Write and explain the features of intercultural communication.

Q2) Write short notes (Any 3)

[15]

- a) Elements of Culture
- b) Indian cultural diversity
- c) Global Culture
- d) Rural Culture
- e) Urban Culture

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3102

[6546]-36

S.Y.M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

JMC MC 5 : Intercultural Communication

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) 'आंतरसांस्कृतिक संवादाची भारतातील गरज' या विषयावर चर्चा करा.

[10]

किंवा

आंतरसांस्कृतिक संवादाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) संस्कृतीचे घटक
- ब) भारतातील वैविध्यपूर्ण संस्कृती
- क) जागतिक संस्कृती
- ड) ग्रामीण संस्कृती
- इ) शहरी संस्कृती

* * *

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3103

[Total No. of Pages : 2

[6546]-37

M.A. (JMC)

**JMC JR6 : Environment Journalism
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) How will you describe the environment? Elaborate the need of environment journalism for creating awareness and protecting the environment in India. **[10]**

OR

b) The complications in environment issues are increasing and its difficult for journalists to produce factual, in-depth and interesting stories. Elaborate. **[10]**

Q2) Write short notes : (any three) **[15]**

- a) Biodiversity in India
- b) Environment and Development
- c) Water pollution
- d) Nuclear energy

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3103

[6546]-37

M.A. (JMC)

JMC JR6 : Environment Journalism

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) तुम्ही पर्यावरणाचे वर्णन कसे कराल? भारतात जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आणि पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी पर्यावरण पत्रकारितेची गरज विशद करा. [10]

किंवा

ब) पर्यावरणाच्या समस्यांतील गुंतागुंत वाढत आहे आणि पत्रकारांना तथ्यात्मक, सखोल आणि मनोरंजक बातम्या तयार करणे कठीण होत आहे, तपशीलवार स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) भारतातील जैवविविधता
ब) पर्यावरण आणि विकास
क) जल प्रदूषण
ड) अणुऊर्जा

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3104

[Total No. of Pages : 2

[6546]-38

S.Y.M.A. (J.M.C.)

JMC MC 6 : POLITICAL COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in around 500 to 600 words.

- a) How digital media platforms are used in contemporary Indian politics?
Explain with examples. **[10]**

OR

- b) Explain the salient features of Prime Minister Narendra Modi's communication style. **[10]**

Q2) Write short notes on any THREE.

[15]

- a) Mediatization of politics
- b) Eknath Shinde as a leader
- c) Opportunities in political PR
- d) Corner meetings in campaign
- e) Cambridge Analytica
- f) Facebook page of a politician

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3104

[6546]-38

S.Y.M.A. (J.M.C.)

JMC MC 6 : POLITICAL COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) पुढील प्रश्नाचे उत्तरे 500 ते 600 शब्दांमध्ये लिहा.

[10]

- अ) भारतातील समकालीन राजकारणात डिजिटल माध्यमांचा कसा उपयोग केला जात आहे? सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या संवादशैलीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[10]

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा.

[15]

- अ) राजकारणाचे माध्यमीकरण
ब) एकनाथ शिंदे यांचे नेतृत्व
क) राजकीय जनसंपर्कातील संधी
ड) प्रचारमोहिमेतील कोपरा सभा
इ) केंब्रिज ऑनॅलिटिका
फ) राजकीय नेत्याचे फेसबुक पेज

* * *

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3105

[Total No. of Pages : 2

[6546]-39

M.A. (JMC)

**JMCJR7 : Investigative and In-depth Reporting
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) Explain rols and reponsibilities of an Journalist. **[10]**

OR

b) What is diffrence between investigative & routine journalsim? **[10]**

Q2) Write short notes (Any Three) **[15]**

- a) Research for the story.
- b) Sources.
- c) Personal Qualities
- d) World Press Freedom Report

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3105

[6546]-39

M.A. (JMC)

JMCJR7 : Investigative and In-depth Reporting

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) पत्रकाराची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) तपासात्मक आणि नियमित पत्रकारितेमध्ये काय फरक आहे? [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) कथेसाठी संशोधन

ब) स्रोत

क) वैयक्तिक गुण

ड) वर्ल्ड प्रेस फ्रीडम इंडेस्क

~~~~~

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3106

[Total No. of Pages : 2

[6546]-40

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC MC 7 : SOCIAL MEDIA COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one question in detail.

[10]

- a) How the social Media has changed communication? Explain with suitable example.
- b) Discuss the profound impact of social media on society, considering both positive and negative aspects.

Q2) Write Short Notes (Any Three)

[15]

- a) The Future of Social Media.
- b) The Influence of Social Media on Elections.
- c) Social Media and Monopoly.
- d) Impact of Visual Content.
- e) Writing for social media.

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3106

[6546]-40

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC MC 7 : SOCIAL MEDIA COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

[10]

- अ) सोशल मीडियाने संवाद कसा बदलला आहे? योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) सकारात्मक आणि नकारात्मक अशा दोन्ही पैलूंचा विचार करून सोशल मीडियाचा समाजावर किती खोल प्रभाव पडतो यावर चर्चा करा.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) सोशल मीडियाचे भविष्य
- ब) निवडणुकांवर सोशल मीडियाचा प्रभाव
- क) सोशल मीडिया आणि मत्तेदारी
- ड) व्हिज्युअल सामग्रीचा प्रभाव
- इ) सोशल मीडियासाठी लेखन

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3107

[Total No. of Pages : 2

[6546]-41

M.A. (JMC)

JMC JR8 : Science Journalism
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) How science journalism is different than that of other beats? **[10]**

OR

b) Discuss the role of science and technology in human development and Explain with examples. **[10]**

Q2) Write the short note. (Any 3) **[15]**

- a) Biodiversity
- b) ISRO
- c) Pollution
- d) IUCAA

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3107

[6546]-41

M.A. (JMC)

JMC JR8 : Science Journalism

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) इतर बीट्सपेक्षा विज्ञान पत्रकारिता कशी वेगळी आहे? [10]

किंवा

ब) मानवी विकासात विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या भूमिकेची चर्चा करा व सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) जैवविविधता

ब) इस्रो

क) प्रदूषण

ड) आयुका

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3108

[Total No. of Pages : 2

[6546]-42

S.Y.M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC-MC-8 : TRANSLATION SKILLS

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Discuss the qualities of an ideal translator. **[10]**

OR

b) What is the importance of equivalence in translation? Discuss the different types of equivalence in translation. **[10]**

Q2) Write short notes. (any 3) **[15]**

- a) Dos and don'ts for news translation.
- b) Distinguish between semantic and literal translation.
- c) Social aspects of language.
- d) Skill of translator.
- e) Word as a sign.

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3108

[6546]-42

S.Y.M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC-MC-8 : TRANSLATION SKILLS

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) अ) आदर्श अनुवादकाच्या गुणांची चर्चा करा.

[10]

किंवा

ब) भाषांतरात समतुल्यतेचे महत्त्व काय आहे? भाषांतरातील विविध प्रकारच्या समानतेची चर्चा करा.[10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही 3)

[15]

- अ) बातम्यांच्या भाषांतरासाठी काय करावे आणि करू नये?
- ब) शब्दार्थ आणि शाब्दिक भाषांतर यात फरक करा.
- क) भाषेचे सामाजिक पैलू
- ड) अनुवादकाचे कौशल्य
- इ) चिन्ह म्हणून शब्द

* * *

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3109

[Total No. of Pages : 2

[6546]-43

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC JR 9 : SPORTS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain History of Olympic organizations with various stages? **[15]**

OR

- b) What is League and Knock out System in Various Sports Events? To give Example, Characteristics and distinguish each other.

Q2) a) Write an analytical news Article Asian games in Indian players performance various events. (500 words) **[10]**

OR

- b) Describe the introduction of different sports news portal in the world and India?

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3109

[6546]-43

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC JR 9 : SPORTS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास/

/एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) अ) ऑलिम्पिक संघटनेचा इतिहास सांगून विविध टप्पे सविस्तर विषद करा.

[15]

किंवा

- ब) विविध क्रीडा प्रकारातील साखळी आणि बाद पद्धत (फेरी) म्हणजे काय? दोघांमधील फरक उदाहरणांसह सांगण्याबरोबरच वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.2) अ) आशियाई क्रीडा स्पर्धेतील भारतीय खेळाडूंच्या विविध खेळातील कामगिरीवर आधारीत एक लेख तयार कराल? (शब्द मर्यादा 500 शब्द)

[10]

किंवा

- ब) क्रीडा बातम्यांशी संबंधीत भारतातील तसेच जगातील प्रमुख संकेतस्थळाची (वेबपोर्टलची) सविस्तर ओळख करून द्या.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-4224

[Total No. of Pages : 4

[6546]-51

M.A. (JMC)

**JMC501MJ : Journalism : Principles, Process and Practice
(NEP 2024 Pattern) (Semester-I) (Regular)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Trace the major departments of a newspaper office. **[15]**

OR

b) State the functions of the Press Council of India.

Q2) a) Trace the contribution of journalism during the freedom movement of India. **[15]**

OR

b) How does journalism play a supporting role in the development process? Explain with examples.

Q3) a) What is the future of print journalism in the era of online newspapers and news portals? Elucidate. **[15]**

OR

b) Define the news and explain its traditional values.

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any Three)

[15]

- a) News beat
- b) Sedition
- c) Inverted Pyramid
- d) Citizen Journalism
- e) Gaza War
- f) Durpan

Total No. of Questions : 4]

PE-4224

[6546]-51

M.A. (JMC)

JMC501MJ : Journalism : Principles, Process and Practice

(NEP 2024 Pattern) (Semester-I) (Regular)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) वृत्तपत्र कार्यालयाचे महत्त्वाचे विभाग विशद करा. [15]

किंवा

ब) भारतीय वृत्तपत्र परिषदेची प्रमुख कार्ये सांगा.

प्रश्न 2) अ) भारताच्या स्वातंत्र्य चळवळीत पत्रकारितेच्या योगदानाचा मागोवा घ्या. [15]

किंवा

ब) विकासाच्या प्रक्रियेत पत्रकारिता सहाय्यकतेची भूमिका कशी बजावत असते? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) ऑनलाइन वर्तमानपत्रे आणि न्यूज पोर्टल्सच्या युगात मुद्रित पत्रकारितेचे भविष्य काय? विशद करा. [15]

किंवा

ब) बातमीची व्याख्या करून तिची पारंपरिक बातमीमूल्ये उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) बातमीचे श्रेत्र

ब) राजद्रोह

क) उलटा त्रिकोण

ड) नागरिक पत्रकारिता

इ) गाझा युद्ध

फ) दर्पण

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3110

[Total No. of Pages : 4

[6546]-51

M.A. (JMC)

JOURNALISM

**JMC-501 MJ : Journalism - Principles, Process and Practice
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)(Backlog)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following three questions : [20]

- a) Differentiate between follow-up news and developing news with explanation.
- b) How does journalism play a supporting role in the development process? Explain with examples.
- c) As a reporter, how will you develop a special news beat? State your plan.

Q2) a) What are the elements of journalism? Explain in detail. [15]

OR

- b) Trace the major departments of a newspaper. [15]

Q3) a) State the functions of the Press Council of India. [15]

OR

- b) Trace the contribution of journalism during the freedom movement of India. [15]

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any four) :

[20]

- a) Citizen Journalism
- b) Editorial
- c) Weather news beat
- d) Press Information Bureau (PIB)
- e) Panama Papers
- f) Balanced News
- g) Lead of news
- h) Breaking News

Total No. of Questions : 4]

PE-3110

[6546]-51

M.A. (JMC)

JOURNALISM

JMC-501 MJ : Journalism - Principles, Process and Practice

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)(Backlog)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) पुढील तीनपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [20]
- अ) पाठपुरावा बातमी आणि विकसित पावणारी बातमी यांतील भेद स्पष्टीकरणासह स्पष्ट करा.
- ब) विकासाच्या प्रक्रियेत पत्रकारिता सहाय्यकतेची भूमिका कशी बजावत असते? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- क) बातमीदार म्हणून तुम्ही विशेष बातमी क्षेत्र कसे विकसित कराल? सविस्तर मांडा.
- प्रश्न 2) अ) पत्रकारितेचे घटक कोणते आहेत. सविस्तर स्पष्ट करा. [15]
- किंवा
- ब) वृत्तपत्राचा महत्त्वाचा विभाग विशद करा. [15]
- प्रश्न 3) अ) भारतीय वृत्तपत्र परिषदेची प्रमुख कार्ये सांगा. [15]
- किंवा
- ब) भारताच्या स्वातंत्र्य चळवळीत पत्रकारितेच्या योगदानाचा मागोवा घ्या. [15]

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) :

[20]

- अ) नागरिक पत्रकारिता
- ब) संपादकीय/अग्रलेख
- क) हवामान बातमी क्षेत्र
- ड) वृत्तपत्र माहिती कार्यालय (पीआयबी)
- इ) पनामा पेपर्स
- फ) समतोल बातमी
- य) बातमीचा शिरोभाग/अग्रभाग
- र) ब्रेकिंग न्यूज

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-4225

[Total No. of Pages : 4

[6546]-52

M.A. J.M.C. (Regular)

JMC-502 MJ : UNDERSTANDING SOCIETY - I

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following three questions :

[20]

- a) Write a profile of American astronaut Sunita Williams.
- b) Explain The Hindavi Swarajya of Chhatrapati Shivaji Maharaj.
- c) Trace the importance of the Constitution of India in wake of its completion of 75 years.

Q2) a) Analyse the Indian Society with reference to the states and languages.

[10]

OR

- b) What Does Philosophy Mean? Why Do we need Philosophy?

Q3) a) Which social reforms were advocated in Maharashtra during the pre-independence? State in brief.

[10]

OR

- b) Trace the conflict between Maratha and OBC over the reservation issue in Maharashtra.

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any Four) :

[20]

- a) Southwest Monsoon
- b) Charvak
- c) Secularism
- d) Dr. M.S. Swaminathan
- e) Global Warming
- f) Classical Marathi Language
- g) Maharashtra-Karnataka Border Issue
- h) Mukhyamantri Mazi Ladki Bahin Yojana

Total No. of Questions : 4]

PE-4225

[6546]-52

M.A. J.M.C. (Regular)

JMC-502 MJ : UNDERSTANDING SOCIETY - I

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढील तीनपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [20]

- अ) अमेरिकन अंतराळवीर सुनीता विल्यम्सवर एक चरित्रात्मक लेख लिहा.
ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे हिंदवी स्वराज्य स्पष्ट करा.
क) भारताच्या राज्यघटनेला 75 वर्षे पूर्ण झाल्याच्या पार्श्वभूमीवर तिच्या महत्वाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 2) अ) राज्ये आणि भाषांच्या संदर्भात भारतीय समाजाचे विश्लेषण करा. [10]

किंवा

- ब) तत्त्वज्ञानाचा अर्थ काय? आपल्याला तत्त्वज्ञानाची गरज का आहे?

प्रश्न 3) अ) स्वातंत्र्यापूर्व काळात महाराष्ट्रामध्ये कोणत्या सामाजिक सुधारणांचा पुरस्कार करण्यात आला? थोडक्यात मांडा. [10]

किंवा

- ब) महाराष्ट्रातील आरक्षण प्रश्नावर मराठा आणि ओबीसी यांच्यातील संघर्षाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) :

[20]

- अ) नैर्ऋत्य मान्सून
- ब) चार्वाक
- क) धर्मनिरपेक्षता
- ड) डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन
- इ) जागतिक तापमानवाढ
- फ) अभिजात मराठी भाषा
- य) महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा प्रश्न
- र) मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3111

[Total No. of Pages : 4

[6546]-52

M.A. (JMC) (Backlog)

JOURNALISM

JMC 502 MJ - Understanding Society (1)

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following three questions. [20]

- a) Explain the trajectory of the southwest monsoon in India. How it impact the agriculture sector? Elucidate.
- b) Trace the contribution of journalism in social and political reforms in India during the pre-independence.
- c) Write an article in about 500 words on Global warming.

Q2) a) Elucidate 'The Hindavi Swarajya' of Chhatrapati Shivaji Maharaj. [15]

OR

- b) Explain the importance of Preamble of Constitution of India [15]

Q3) a) State in brief, the Six Schools (Darshanas) of Indian Philosophy. [15]

OR

- b) Explain the contribution of M. S. Swaminathan in 'Green Revolution' in India. [15]

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any Four) :

[20]

- a) Biodiversity
- b) Saint Dnyaneshwar
- c) Maharashtra-Karnataka Border Issue
- d) Demand of Caste Based Census
- e) Indian Space Research Organisation (ISRO)
- f) Charvak
- g) Industrial Revolution
- h) Utility of Smartphone

Total No. of Questions : 4]

PE-3111

[6546]-52

M.A. (JMC) (Backlog)

JOURNALISM

JMC 502 MJ - Understanding Society (1)

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढील तीनपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) भारतात नैर्ऋत्य मान्सूनचा मार्गक्रमण स्पष्ट करा. कृषी क्षेत्राला तो कसा प्रभावित करतो? विशद करा.
- ब) स्वातंत्र्यपूर्व काळात सामाजिक आणि राजकीय सुधारणांमध्ये पत्रकारितेने दिलेल्या योगदानाचा मागोवा घ्या.
- क) जागतिक तापमानवाढ या विषयावर सुमारे 500 शब्दांत एक लेख लिहा.

प्रश्न 2) अ) छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे 'हिंदवी स्वराज्य' विशद करा.

[15]

किंवा

ब) भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याचे महत्व स्पष्ट करा.

[15]

प्रश्न 3) अ) भारतीय तत्त्वज्ञानातील सहा दर्शनांची थोडक्यात माहिती सांगा.

[15]

किंवा

ब) भारतातील हरित क्रांतीत एम. एस. स्वामीनाथन यांचे योगदान स्पष्ट करा.

[15]

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) जैवविविधता.
- ब) संत ज्ञानेश्वर.
- क) महाराष्ट्र - कर्नाटक सीमाप्रश्न.
- ड) जातनिहाय जनगणनेची मागणी.
- इ) भारतीय अवकाश संशोधन संघटना (इस्रो).
- फ) चार्वाक.
- य) औद्योगिक क्रांती.
- र) स्मार्टफोनची उपयुक्तता.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE5111

[Total No. of Pages : 2

[6546]-53

F.Y. M.A. (J.M.C.)(Regular)

JMC 503 MJ : BASIC LANGUAGE SKILLS

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What are the characteristics of language used in mass media (mass media - print, TV, radio, digital media) **[10]**

OR

b) Explain the five aspects of spoken language. **[10]**

Q2) a) Describe in about 300 words the morning scene in front of your house. **[10]**

OR

b) Write the storyline of any movie you recently saw. **[10]**

Q3) Write short notes (Any two). **[10]**

- a) Pronunciation
- b) Syntax
- c) Importance of punctuation
- d) Media specific words

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE5111

[6546]-53

F.Y. M.A. (J.M.C.)(Regular)

JMC 503 MJ : BASIC LANGUAGE SKILLS

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) जन माध्यमांमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या भाषेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? [10]

(जनमाध्यम-प्रिंट, टिव्ही, रेडिओ, डिजिटल मीडिया)

किंवा

ब) बोली भाषेचे पाच पैलू सविस्तर लिहा. [10]

प्र.2) अ) तुमच्या घरासमोरील सकाळचे दृश्य सुमारे 300 शब्दांत वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) तुम्ही अलीकडे पाहिलेल्या कोणत्याही चित्रपटाचे कथानक लिहा. [10]

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) उच्चार

ब) वाक्यरचना

क) विरामचिन्हांचे महत्त्व

ड) माध्यम विशिष्ट शब्द

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3112

[Total No. of Pages : 2

[6546]-53

**First Year M.A. (J.M.C.) JOURNALISM
JMC 503 MJ : Basic Language Skills (NEP
2024 Pattern) (Semester - I) (Backlog)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What are the characteristics of language used in mass media (mass media-print, TV, radio, digital media) **[10]**

OR

b) Explain the five aspects of spoken language. **[10]**

Q2) a) Describe in about 300 words the morning scene in front of your house. **[10]**

OR

b) Write the storyline of any movie you recently saw. **[10]**

Q3) Write short notes (Any three) **[15]**

- a) Pronunciation
- b) Importance of punctuation
- c) Importance of Orthography
- d) Syntax
- e) Importance of Vocabulary
- f) Media specific words

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3112

546]-53

First Year M.A. (J.M.C.) JOURNALISM

JMC 503 MJ : Basic Language Skills

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)(Backlog)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) जन माध्यमांमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या भाषेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? (जनमाध्यम – प्रिंट, टीव्ही, रेडिओ, डिजिटल मीडिया) [10]

किंवा

ब) बोली भाषेचे पाच पैलू सविस्तर लिहा. [10]

प्र.2) अ) तुमच्या घरासमोरील सकाळचे दृश्य सुमारे 300 शब्दांत वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) तुम्ही अलीकडे पाहिलेल्या कोणत्याही चित्रपटाचे कथानक लिहा. [10]

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) उच्चार
- ब) विरमचिन्हांचे महत्त्व
- क) शुद्धलेखनाचे महत्त्व
- ड) वाक्यरचना
- इ) शब्द संपदेचे महत्त्व
- फ) माध्यम विशिष्ट शब्द

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3113

[Total No. of Pages : 8

[6546]-54

M.A. JMC

JOURNALISM

JMC 505 RM - Research Methodology

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Regular)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any Two questions of the following : [20]

- a) What is research and what are its key areas of research in media studies? Additionally, explain the characteristics of scientific research.
- b) Explain any two qualitative research methods in detail.
- c) Explain any two quantitative research methods in detail.

Q2) Answer any one questions from following : [10]

- a) Explain in brief the process of creating a research design.
- b) Define sample. State its characteristics and types.

Q3) Answer any one questions from following : [10]

- a) What is meant by research ethics? Explain any five research ethics giving examples.
- b) Explain in-text citations with suitable examples.

P.T.O.

Q4) Write Short Notes (Any Four) :

[20]

- a) Open ended question
- b) Hypothesis
- c) Report writing
- d) T test
- e) Plagiarism
- f) Bibliography
- g) Literature review
- h) Case studies

Total No. of Questions : 4]

PE-3113

[6546]-54
M.A. JMC
JOURNALISM
JMC 505 RM - Research Methodology
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Regular)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. [20]

- अ) संशोधन म्हणजे काय? माध्यम अभ्यासातील महत्वाच्या संशोधन क्षेत्रांची माहिती द्या. तसेच, वैज्ञानिक संशोधनाच्या वैशिष्ट्यांची सविस्तर माहिती द्या.
- ब) कोणत्याही दोन गुणात्मक संशोधन पद्धतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.
- क) कोणत्याही दोन संख्यात्मक संशोधन पद्धतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या. [10]

- अ) संशोधन आराखडा तयार करण्याची प्रक्रिया संक्षेप मध्ये समजावून सांगा.
- ब) नमुना (sample) म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या. [10]

- अ) संशोधन नीतिशास्त्र (Research Ethics) म्हणजे काय? कोणतीही पाच संशोधन नीतिशास्त्र सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ब) मजकूरातील संदर्भ (In-text Citations) म्हणजे काय? योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) मुक्त प्रश्न
- ब) गृहीतक
- क) अहवाल लेखन
- क) टी टेस्ट
- ड) वाङ्मय चौर्य
- इ) ग्रंथसूची
- फ) साहित्य पुनरावलोकन
- य) व्यक्ति अध्ययन

Total No. of Questions : 8]

PE-3113

[6546]-54

M.A. JMC

JOURNALISM

JMC 505 RM - Research Methodology

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Back Log)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Answer any two questions from Q1 to Q3. [20]

Q1) What is research, and what are its key areas of research in media studies? Additionally, explain the characteristics of scientific research.

Q2) Explain any two qualitative research methods in detail.

Q3) Explain any two quantitative research methods in detail.

Answer any one questions from Q4 and Q5. [15]

Q4) Explain in brief the process of creating a research design.

Q5) Define sample. State its characteristics and types.

Answer any one questions from Q6 and Q7. [15]

Q6) What is meant by research ethics? Explain any five research ethics giving examples.

Q7) Explain in-text citations with suitable examples.

Q8) Write Short Notes (Any Four) :

[20]

- a) Open ended question
- b) Hypothesis
- c) Report writing
- d) T test
- e) Plagiarism
- f) Bibliography
- g) Literature review
- h) Case studies

Total No. of Questions : 8]

PE-3113

[6546]-54
M.A. JMC
JOURNALISM
JMC 505 RM - Research Methodology
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Back Log)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न क्रमांक 1 ते 3 पैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[20]

- प्रश्न 1) संशोधन म्हणजे काय? माध्यम अभ्यासातील महत्वाच्या संशोधन क्षेत्रांची माहिती द्या. तसेच, वैज्ञानिक संशोधनाच्या वैशिष्ट्यांची सविस्तर माहिती द्या.
- प्रश्न 2) कोणत्याही दोन गुणात्मक संशोधन पद्धतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 3) कोणत्याही दोन संख्यात्मक संशोधन पद्धतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न क्रमांक 4 आणि 5 पैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या.

[15]

- प्रश्न 4) संशोधन आराखडा तयार करण्याची प्रक्रिया संक्षेप मध्ये समजावून सांगा.
- प्रश्न 5) नमुना (sample) म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न क्रमांक 6 आणि 7 पैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या.

[15]

- प्रश्न 6) संशोधन नीतिशास्त्र (Research Ethics) म्हणजे काय? कोणतीही पाच संशोधन नीतिशास्त्र सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) मजकूरातील संदर्भ (In-text Citations) म्हणजे काय? योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) मुक्त प्रश्न
- ब) गृहीतक
- क) अहवाल लेखन
- ड) टी टेस्ट
- इ) वाङ्मय चौर्य
- फ) ग्रंथसूची
- य) साहित्य पुनरावलोकन
- र) व्यक्ति अध्ययन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE5508

[Total No. of Pages : 4

[6546]-55

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC 506 MJ : WRITING SKILLS FOR MEDIA

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Regular)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Write a blog post of around 250 words for a news website on the topic 'Importance of Environment Conservation'. Incorporate keywords for SEO, an engaging headline and a clear call to action at the end. **[10]**

OR

b) Write a 300-word opinion piece for a digital platform on 'Online Learning'. Include relevant keywords and craft an engaging headline to attract readers. **[10]**

Q2) a) Write a review of 250 words for a recent film, or web series. Focus on maintaining the journalistic tone suitable for print media. **[10]**

OR

b) Write a two-minute video script covering a social issue of your choice, with specific instructions for the visuals. **[10]**

Q3) Write short notes. (Any two) **[10]**

- a) Function of tile
- b) Importance of key words
- c) Readers
- d) Techniques for writing effective photo captions

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE5508

[6546]-55

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC 506 MJ : WRITING SKILLS FOR MEDIA

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Regular)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) 'पर्यावरण संरक्षणाचे महत्त्व' या विषयावर एक ब्लॉग पोस्ट लिहा, ज्यामध्ये सुमारे 250 शब्दांचा समावेश असेल. SEO साठी कळीच्या शब्दांचा समावेश करा, एक आकर्षक शीर्षक द्या आणि शेवटी कृती करण्यास आवाहन करा. [10]

किंवा

ब) 'ऑनलाइन शिक्षण' या विषयावर डिजिटल मध्यमासाठी 300 शब्दांचा वैचारिक लेख लिहा. संबंधित कळीचे शब्द समाविष्ट करा आणि वाचकांना आकर्षित करण्यासाठी एक आकर्षक मथळा तयार करा. [10]

प्र.2) अ) अलीकडील चित्रपट किंवा वेब सिरीजविषयी 250 शब्दांमध्ये विश्लेषणात्मक लेख वृत्तपत्रीय शैलीत लिहा. [10]

किंवा

ब) तुमच्या आवडीच्या एखाद्या सामाजिक मुद्द्यावर आधारित दोन मिनिटांची व्हिडिओसाठी संहिता लिहा, ज्यामध्ये दृश्यांसाठी विशेष सूचना असतील. [10]

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) शीर्षकाचे कार्य
ब) कळीच्या शब्दांचे महत्त्व
क) वाचक
ड) प्रभावी फोटो कॅप्शन लिहिण्यासाठी तंत्रे

Total No. of Questions : 3]

PE3114

[6546]-55

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

**JMC 506 MJ : Writing Skills for Media
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Backlog)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) How does writing for audio and video differ from writing for print media? **[10]**

OR

b) What are the key elements of writing effective photo caption in Print Media? **[10]**

Q2) a) Write a feature article for a newspaper on the topic “Impact of Social Media on Youth” in 300 words. **[10]**

OR

b) Write a blog post of around 250 words for a news website on the topic “Importance of Environment Conservation”. Incorporate keywords for SEO, an engaging headline and a clear call to action at the end. **[10]**

Q3) Write short notes (Any three). **[15]**

- a) Writing for the ear.
- b) Audience.
- c) Function of title.
- d) Importance of key words.
- e) Importance of simple language.
- f) Audience engagement.

Total No. of Questions : 3]

PE3114

[6546]-55

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 506 MJ : Writing Skills for Media
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Backlog)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) श्राव्य आणि दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी केले जाणारे लिखाण मुद्रित माध्यमांसाठीच्या लिखाणापेक्षा वेगळे कसे? सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

ब) मुद्रित माध्यमांसाठी प्रभावी छायाचित्रांच्या ओळी लिहिण्याचे प्रमुख घटक कोणते? सविस्तर लिहा. [10]

प्र.2) अ) वर्तमानपत्रासाठी “सोशल मीडियाचा तरूणांवर होणारा परिणाम” या विषयावर 300 शब्दांमध्ये लेख लिहा. [10]

किंवा

ब) “पर्यावरण संरक्षणाचे महत्त्व” या विषयावर एक ब्लॉग पोस्ट लिहा, ज्यामध्ये सुमारे 250 शब्दांचा समावेश असेल. SEO साठी कळीच्या शब्दांचा समावेश करा, एक आकर्षक शीर्षक द्या आणि शेवटी कृती करण्यास आवाहन करा. [10]

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) श्रवणासाठी लेखन
- ब) प्रेक्षक
- क) शीर्षकाचे कार्य
- ड) कळीच्या शब्दांचे महत्त्व
- इ) सोप्या भाषेचे महत्त्व
- फ) प्रेक्षकांना गुंतवून ठेवणे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE5509

[Total No. of Pages : 6

[6546]-56

First Year M.A. (J.M.C.) (Regular)

JMC 507 MJ : TRANSLATION SKILLS FOR MEDIA

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain the advantages and disadvantages of computer-assisted translation.
Give relevant examples. **[10]**

OR

b) ‘Translation plays an important role in script writing. comment.

Q2) Write short notes (Any two) **[10]**

- a) Importance of Translation in Newspaper
- b) Need of Grammar
- c) Cultural knowledge
- d) Translation of Radio programmes

Q3) Translate into Hindi or Marathi, Give an appropriate title. **[10]**

Dubai : The Indian Air Force (IAF) Saturday paid a heartfelt tribute to Wing Commander Namansh Syal, who died after a Tejas Light Combat Aircraft crash during an aerial display at the Dubai Air Show on Friday.

In a statement posted on X, the IAF said it “ deeply mourns the tragic loss” of the 34-year-old fighter pilot, describing him as a dedicated officer who served the nation with “unwavering commitment, exceptional skill and an unyielding sense of duty”.

P.T.O.

The Tejas aircraft went down at around 2:10 pm local time during a flying demonstration near Dubai's Al Maktoum International Airport. Initial visuals indicate the pilot was unable to recover from a negative-G manoeuvre performed at low altitude.

Namansh Syal, a resident of Himachal Pradesh's Kangra district, was widely respected within the force, the IAF said, noting that his dignified persona and professionalism were evident in the send-off attended by UAE officials, colleagues, friends and Indian Embassy representatives. "The IAF stands in solidarity with his family in this hour of profound grief and honours his legacy of courage, devotion and honour", the statement said.

Syal is survived by his wife, also an Indian Air Force officer, their seven-year-old daughter, and his parents. Relatives in Patiyalkar village told ANI the family and community were devastated.

Total No. of Questions : 3]

PE5509

[6546]-56

First Year M.A. (J.M.C.) (Regular)

JMC 507 MJ : TRANSLATION SKILLS FOR MEDIA

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) संगणकाच्या मदतीने अनुवाद करण्यातील फायदे-तोटे स्पष्ट करा. त्यासाठी समर्पक उदाहरणे द्या. [10]

किंवा

ब) 'पटकथा लेखनात अनुवाद महत्त्वाची भूमिका बजावतो' भाष्य करा. [10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) वर्तमानपत्रात अनुवादाचे महत्त्व
ब) व्याकरणाची गरज
क) सांस्कृतिक ज्ञान
ड) नभोवाणी कार्यक्रमांचा अनुवाद

प्र.3) हिंदीत किंवा मराठीत अनुवाद करा. योग्य शीर्षक द्या. [10]

Dubai : The Indian Air Force (IAF) Saturday paid a heartfelt tribute to Wing Commander Namansh Syal, who died after a Tejas Light Combat Aircraft crash during an aerial display at the Dubai Air Show on Friday.

In a statement posted on X, the IAF said it “deeply mourns the tragic loss” of the 34-year-old fighter pilot, describing him as a dedicated officer who served the nation with “unwavering commitment, exceptional skill and an unyielding sense of duty”.

The Tejas aircraft went down at around 2:10 pm local time during a flying demonstration near Dubai's Al Maktoum International Airport. Initial visuals indicate the pilot was unable to recover from a negative-G manoeuvre performed at low altitude.

Namansh syal, a resident of Himachal Pradesh's Kangra district, was widely respected within the force, the IAF said, noting that his dignified persona and professionalism were evident in the send-off attended by UAE officials, colleagues, friends and Indian Embassy representatives. "The IAF stands in solidarity with his family in this hour of profound grief and honours his legacy of courage, devotion and honour", the statement said.

Syal is survived by his wife, also an Indian Air Force officer, their seven-year-old daughter, and his parents. Relatives in Patiyalkar village told ANI the family and community were devastated.

Total No. of Questions : 3]

PE3115

[6546]-56

First Year M.A. (J.M.C.) (Back log)

JOURNALISM

**JMC 507 MJ : Translation Skills for Media
(2024 NEP Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) “Adaptation is a form of translation.” Explain with two examples. [10]

OR

- b) Print media and translation have contributed to their mutual development. Elaborate. [10]**

Q2) Translate into Hindi or Marathi. [10]

Homage to the martyrs Police personnel

New Delhi, 21 October 2024:- Union Home Minister and Minister of Cooperation, Shri Amit Shah paid homage to the martyrs on Police Commemoration Day at the National Police Memorial in New Delhi today. In his address, the Union Home Minister said that the Jawans of the police forces safeguard India’s borders from Kashmir to Kanyakumari and from Kutch to Kibithu. He mentioned that the personnel of the forces are always guarding us and the borders, whether it is day or night, during festivals or disasters, in extreme heat, rain, or cold waves. He mentioned that on this very day in 1959, 10 Central Reserve Police Force (CRPF) personnel bravely faced the Chinese army and sacrificed their lives.

Q3) Write short notes. (Any three) [15]

- a) Need of Translation
- b) Computer-aided Translation
- c) Google Translation
- d) Dictionary
- e) Command over Languages
- f) Writing Skills

Total No. of Questions : 3]

PE3115

6546]-56

First Year M.A. (J.M.C.) (Back log)

JOURNALISM

JMC 507 MJ : Translation Skills for Media

(2024 NEP Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रूपांतरण हे अनुवादाचे एक स्वरूप आहे. दोन उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) मुद्रित माध्यमे आणि अनुवाद यांनी त्यांच्या परस्पर विकासात योगदान दिले आहे. विशद करा. [10]

प्र.2) हिंदीत किंवा मराठीत अनुवाद करा. [10]

Homage to the martyrs Police personnel

New Delhi, 21 October 2024:- Union Home Minister and Minister of Cooperation, Shri Amit Shah paid homage to the martyrs on Police Commemoration Day at the National Police Memorial in New Delhi today. In his address, the Union Home Minister said that the Jawans of the police forces safeguard India's borders from Kashmir to Kanyakumari and from Kutch to Kibithu. He mentioned that the personnel of the forces are always guarding us and the borders, whether it is day or night, during festivals or disasters, in extreme heat, rain, or cold waves. He mentioned that on this very day in 1959, 10 Central Reserve Police Force (CRPF) personnel bravely faced the Chinese army and sacrificed their lives.

प्र.3) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) अनुवादाची गरज
ब) संगणकाच्या मदतीने अनुवाद
क) गूगल अनुवाद
ड) शब्दकोश
इ) भाषांतर प्रभुत्व
फ) लेखन कौशल्य

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE5510

[Total No. of Pages : 4

[6546]-57

F.Y. M.A. (J.M.C.) (Regular)

JMC 508 MJ : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Share why having good pronunciation is important when speaking in the media. How does speaking clearly and correctly make journalists and communicators more credible and understandable? Give examples of pronunciation mistakes that can occur in media reporting. **[15]**

OR

b) In the context of Journalism and Mass Communication discuss the key differences between face-to-face communication and written communication? How do these differences impact the effectiveness of the message? **[15]**

Q2) Write short notes on any three. **[15]**

- a) Concept of writer-driven styles
- b) Importance of standard language
- c) Types of mediated communication
- d) Email writing etiquettes
- e) Resolve Conflict in group discussion
- f) AI and Language

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE5510

[6546]-57

F.Y. M.A. (J.M.C.) (Regular)

JMC 508 MJ : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) माध्यमांमध्ये बोलताना चांगले उच्चार का महत्वाचे आहेत ते स्पष्ट करा. स्पष्टपणे आणि योग्यरित्या बोलणे पत्रकार आणि संवादकांना अधिक विश्वासाह आणि समजण्यायोग्य कसे बनवते? माध्यमांमधील चुकीच्या उच्चारांची उदाहरणे द्या. [15]

किंवा

ब) पत्रकारिता आणि जनसंज्ञापनाच्या संदर्भात समोरासमोरील संज्ञापन आणि लेखी संज्ञापनातील फरक स्पष्ट करा. या फरकांचा संदेशाच्या परिणामकारकतेवर कसा परिणाम होतो? [15]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) लेखक-प्रेरित शैलीची संकल्पना
- ब) प्रमाण भाषेचे महत्त्व
- क) मध्यस्थी संवादाचे प्रकार
- ड) ई-मेल लेखनाचे नियम
- इ) गट चर्चेतील संघर्षाचे निराकरण
- फ) कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि भाषा

Total No. of Questions : 3]

PE3116

[6546]-57

First Year M.A. (J.M.C.) (Back log)

JOURNALISM

JMC 508 MJ : Fundamentals of Communication

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Analyse the role of non-verbal cues such as gestures, posture, and facial expression in interpersonal communication. **[10]**

OR

b) Analyse the role of visual aids in visual communication.

Q2) a) What are the key etiquettes that individuals should follow when communication through digital platform? Provide examples to support your answer. **[10]**

OR

b) Propose ways to improve mediated communication skills among students or professionals.

Q3) Write short notes. (any three) **[15]**

- a) Speech
- b) Group discussion
- c) Power point presentation
- d) Attentive listening
- e) Personality
- f) Interview skills

Total No. of Questions : 3]

PE3116

[6546]-57

First Year M.A. (J.M.C.) (Back log)

JOURNALISM

JMC 508 MJ : Fundamentals of Communication

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) आंतरवैयक्तिक संवादात इशारे, शरीराची ढब आणि चेहऱ्यावरील भाव यांची भूमिका विश्लेषित करा. [10]

किंवा

ब) दृश्य संवादात दृश्य सहाय्यांची भूमिका विश्लेषित करा.

प्र.2) अ) डिजिटल प्लॅटफॉर्मद्वारे संवाद साधताना व्यक्तींनी कोणते मुख्य शिष्टाचार पाळावे? सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या. [10]

किंवा

ब) विद्यार्थ्यांमध्ये किंवा व्यावसायिकांमध्ये मध्यस्थ संवाद कौशल्ये सुधारण्यासाठी मार्ग सुचवा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) भाषण
- ब) गट चर्चा
- क) पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशन
- ड) लक्षपूर्वक ऐकणे
- इ) व्यक्तिमत्व
- फ) मुलाखत कौशल्ये

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-3117

[Total No. of Pages : 2

[6546]-58

M.A. JMC

**JMC 509 MJ : Fundamentals of Critical Thinking
(2024 Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the importance of critical thinking for media profession. [10]

OR

Explain the R.E.D model of critical thinking with suitable examples.

Q2) How the prejudices affect our decision making? Explain with examples. [10]

OR

Explain : Critical thinking is a skill and we need to learn it.

Q3) Write short notes (Any-3) [15]

- a) Prejudices
- b) Assumptions
- c) Cognitive Bias
- d) Observations
- e) Questioning Skills

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE-3117

[6546]-58

M.A. JMC

JMC 509 MJ : Fundamentals of Critical Thinking

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) प्रसारमाध्यमांसाठी चिकित्सक विचार प्रक्रिया कशी महत्वाची आहे ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

चिकित्सक विचारप्रक्रियेचे आर.ई.डी प्रारूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पूर्वग्रह हे आपल्या निर्णय प्रक्रियेवर कसा परिणाम करतात ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

चिकित्सक विचारप्रक्रिया हे एक कौशल्य असून आपण ते शिकण्याची गरज आहे हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही 3) [15]

अ) पूर्वग्रह

ब) गृहीतके

क) बोधनात्मक पक्षपात

ड) निरीक्षण

इ) पञ्च विचारण्याचे कौशल्य

